

Kultaharkkoja Lontooseen, kaviaaria Amerikkaan ja KGB:n ansoja - Vladimir von Witte kantapöydässä 4.2.2020

Vladimir von Wittellä on ollut ainutlaatuinen näköalapaikka seurata itäisen naapurimaan kehitystä toimiessaan Finnairin edustajana Moskovassa ja Leningradissa. Witte on ollut myös itse osallisena monissa dramaattisissa tapahtumissa, joista Vanhoilla Ketuilla oli harvinainen tilaisuus kuulla hurjia yksityiskohtia.

Neuvostoliitossa moni asia oli mahdotonta järjestää, mutta toisaalta kaikki oli myös mahdollista. Mahdollista oli muun muassa lähettää lentokoneella puolitoista tonnia kommunistivaltion kultaharkkoja Moskovasta Lontooseen. Järjestelyt hoiti Vladimir von Witte. Kultaharkkoja lentokoneeseen lastattaessa Moskovassa yksi kuljetuslaatikosta putosi asfaltille ja meni rikki. Lastausta vartioineet sotilaat olivat jo aseet tanassa valmiina ampumaan lastaajia, kun Witte sai tilanteen rauhoitetuksi. Kultaharkko-operaatiolla neuvostojohto halusi pönkittää ruplan arvoa.

Witte joutui järjestämään kerran myös "mustan kullan" rahtauksen New Yorkiin, kun amerikkalaiset halusivat ostaa ison lastin kaviaaria. Witten piti myös neuvotella ulkomaankauppaorganisaatio *Lenfintorgin* koko vuoden kaviaarikiintiön osto, tuhat kiloa mustaa kaviaaria.

Witteä yritettiin painostaa myös KGB:n leipiin järjestämällä ansoja mitä mielikuvituksellisin syytöksin. Kerran hänet pelasti Leonid Brezhnevin veli, jonka olemassaolosta ei edes tiedetty, mutta joka sattui samaan ravintolaan Witten kanssa. Hänen henkilöllisyytensä selvisi Wittelle vasta myöhemmin. Witte kiinnosti venäläisiä myös erityisten sukujuuriensa takia, jotka johtavat kreivi Sergei Witteen, tsaarinajan Venäjän uudistusmieliseen pääministeriin.

Witten ja hänen perheensä asuinoloissa ei alkuun ollut hurraamista Leningradissa, missä ulkomaalaisen oli ylipäänsä lähes mahdotonta saada asuntoa. Perhe sai lopulta asunnon aivan kaupungin laidalta uudistalosta, joka sijaitsi käytännössä suolla. Puhelinyhteyden saaminen asuntoon osoittautui vieläkin vaikeammaksi. Witte oli jo päättänyt kerätä kampeet ja lähteä pois Leningradista, kun aivan viime hetkillä kaukaiseen metsänreunaan ilmestyi jonkinlainen panssariajoneuvo. Kuului pamaus, ja kas, upouusi puhelinkaapeli lensi talon edustalle.

Ikävimpiä olivat oudot tapahtumat, joihin Witte joutui varsinkin neuvostoaikana. Eräänkin kerran Witten ajaessa yöaikaan autolla puolisonsa kanssa viikonlopun vietosta Terijoelta kohti Pietaria, jostain aivan kuin tyhjästä ilmestyi panssaroitu ajoneuvo, joka ajoi suoraan kohti heidän autoaan. Onneksi väliin sattui pengeri. Sen jälkeen outo ajoneuvo jatkoi vielä Witten auton

jahtaamista, joka onneksi oli nopeampi. Toinen outo tapaus sattui Moskovan lentokentän pysäköintialueella, kun Witte oli iltahämärässä astumassa autoonsa. Hetken mielijohteesta hän päättikin jostain syystä mennä autoon matkustajan puolelta. Istuuduttuaan kuskin paikalle hän katsoi ulos auton ikkunasta, ja huomasi syvän katuviemärin, josta puuttui kansi.

Haastavimpia tehtäviä Witten uralla on ollut hakea Ukrainassa olleita suomalaisia evakuointilennolla Kiovasta heti Tshernobylin ydinonnettomuuden jälkeen. Tästä tehtävästä hän on joutunut myöhemmin maksamaan myös terveydellään.

Witteltä on hiljattain ilmestynyt myös muistelmakirja, jonka hän on kirjoittanut yhdessä tyttärensä kanssa.

teksti: Helena Laatio

kuvat: Helena Laatio, Päivi Liuha ja Erkki Pohjanheimo